

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év október hó 18. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fejér Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Városi Bíróság 1.B.1011/2009/14. számú ítéletét megváltoztatja,

megállapítja, hogy a terhelttel szemben elrendelt kényszergyógykezelés legfeljebb három évig tart.

Egyebekben az első fokú ítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 3000 (háromezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s :

A Székesfehérvári Városi Bíróság a 2010. október 25. napján kelt és ugyanakkor jogerőre emelkedett 1.B.1011/2009/14. számú ítéletével a terheltet az ellene a Btk. 229. § (1) bekezdése szerinti hivatalos személy elleni erőszak büntettének vádja alól felmentette, és elrendelte a terhelt kényszergyógykezelését azzal, hogy az egy évig tart.

Az ítélet rövidített indokolásában a bíróság rögzítette, hogy a

terhelt hasadásos elmezavar üldöztetési formájában szenved, ami képtelenné tette a vád tárgyává tett cselekmény következményeinek felismerésére, illetve az e felismerésnek megfelelő cselekvésre; a történeti tényállás rögzítését a Be. 259. § (1) bekezdése alapján mellőzte.

A jogerős határozat ellen a terhelt terhére - a törvényes határidőn belül - a Fejér Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapozva.

Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság a büntetőjog szabályait megsértve állapította meg az intézkedés tartamát, miután a Btk. 74. § (3) bekezdésének a bűncselekmény elbírálásakor hatályos rendelkezése szerint a kényszergyógykezelés legfeljebb az elrendelésére alapot adó bűncselekmény büntetési tételének felső határáig tart; ezért a bíróságnak a vád tárgyává tett bűncselekmény büntetési tételére figyelemmel azt három évben kellett volna megállapítania.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot változtassa meg és a törvénynek megfelelő döntést hozva három évben állapítsa meg a kényszergyógykezelés tartamát.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában - és képviselője a nyilvános ülésen - a felülvizsgálati indítványt indokainál fogva fenntartotta és annak megfelelő határozat meghozatalát indítványozta. (BF.1297/2011.)

A védő - figyelemmel a törvényben előírt kötelező felülvizsgálatra - az indítvány teljesítését nem ellenezte.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 423. §-ának (4) bekezdésére tekintettel a megtámadott határozatot az indítványban megjelölt ok alapján, emellett a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértésekre figyelemmel vizsgálta felül.

Ennek során az utóbbi rendelkezésben felsorolt, a Be. 373. §-a (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabályszegést nem észlelt, a felülvizsgálati indítványt azonban megalapozottnak találta.

A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulata szerint felülvizsgálati ok, ha a büntetőjog valamely szabályának megsértése miatt törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A jogerős határozat nem tartalmazza a terhelt terhére megállapított cselekmény tényállását, így azt sem, hogy a bűncselekményt a terhelt mikor követte el. Ugyanakkor az indokolásban utalt arra a

bíróság, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel a törvény elbíráláskor hatályos rendelkezéseit alkalmazta.

A Btk. 74. §-ának 2010. április 30. napjáig hatályos rendelkezései szerint a kényszergyógykezelés határozatlan tartamú intézkedés volt, és azt addig kellett folytatni, amíg arra szükség volt; megszüntetésére a (3) bekezdés alapján akkor került sor, ha szükségessége már nem állt fenn.

2010. május 1. napjával kezdődő hatállyal a 74. § (3) bekezdése módosult; eszerint a kényszergyógykezelés legfeljebb az elrendelésének alapjául szolgáló bűncselekmény törvényi büntetési tétele felső határának megfelelő ideig tart. Azaz az intézkedés immár nem határozatlan, hanem határozott tartamúvá vált, azonban a határozottság relatív, mert azt a 74. § (4) bekezdésére figyelemmel az így meghatározott tartam előtt is haladéktalanul meg kell szüntetni, ha szükségessége már nem áll fenn.

A Btk. 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetéskor hatályos törvény szerint kell elbírálni; a cselekmény elbírálásakor hatályos törvény alkalmazásának csak akkor van helye, ha az elkövetőre kedvezőbb elbírálást eredményez.

A terhelt terhére megállapított bűncselekmény minősítése és büntetési tétele nem változott, azonban a kényszergyógykezelés tartama kapcsán az elbíráláskor hatályos rendelkezések kedvezőbbek a terheltre nézve, így a bíróság helyesen járt el, amikor a kényszergyógykezelés tartamát az új szabályozásnak megfelelően határozott tartamban állapította meg.

Tévedett azonban, amikor ezt a határozott tartamot nem az intézkedés alapjául szolgáló bűncselekmény büntetési tételének felső határával egyezően jelölte meg.

A tartam relatíve határozott volta ugyanis nem jelenti azt, hogy az intézkedést elrendelő bíróságnak módja lenne annak tartamát az elrendelésre alapot adó bűncselekmény büntetési tételének felső határánál rövidebben, mérlegeléssel megállapítani.

Ahogy azt a Legfelsőbb Bíróság az 1/2011. (VI.1.) BJE számú jogegységi határozatában (annak a IV. ponthoz fűzött indokolásában) is kifejtette: a kényszergyógykezelés befejezésének két lehetséges esete van; az egyik az, amikor a büntetendő cselekményre megállapított büntetési tétel felső határának megfelelő idő eltelt, a másik pedig az, amikor az előbbi időtartam előtt - azon belül, az intézkedés Be. 566. §-a szerinti eljárásban történő felülvizsgálata során hozott bírói határozattal - megszüntetik, mert annak szükségessége már nem áll fenn.

Ebből következően az intézkedés tartamának felső határát lényegében a törvény határozza meg a Btk. Különös Részében, ezt az azt elrendelő bíróság ítéletében csupán ennek megfelelően rögzíti.

Miután a hivatalos személy elleni erőszak büntetnének elkövetője a Btk. 229. § (1) bekezdése szerint három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, a Legfelsőbb Bíróság a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja alapján a megtámadott határozatot megváltoztatta, és a bűncselekmény elbírálásakor hatályos törvényt alkalmazva megállapította, hogy a Btk. 74. § (3) bekezdésére figyelemmel a kényszergyógykezelés legfeljebb három évig tart.

Egyebekben a határozatot hatályában fenntartotta.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 429. §-án alapul.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján és a 418. § (3) bekezdésén alapul, azzal, hogy az abban szereplő feltételek esetén a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2011. október 18.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k.
előadó bíró, Dr. Belegi József s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő
MTné